

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel:+385 31 202 796; Mobilni: +385 95 909 87 53

Osječko-baranjska županija
Upravni odjel za prostorno planiranje,
zaštitu okoliša i prirode
HR-31000 Osijek
Ribarska 1/II.

U Osijeku, 16. studenog 2015.

Predmet: **Primjedbe na Prijedlog II. Izmjena i dopuna Prostornog plana Osječko-baranjske županije – dostavlja se**

Poštovani,

U ime hrvatskog društva za zaštitu ptica i prirode dostavljamo Primjedbe na Prijedlog II izmjena i dopuna Prostornog plana Osječko-baranjske županije.

Ukoliko imate dodatnih pitanja molimo vas da nas kontaktirate na priložene brojeve. Također vas molimo da nas kao predstavnike zainteresirane javnosti i stranku u postupku pravovremeno obavijestite o svim daljnjim sastancima i dogovorima, kao i sjednicama Stručnog povjerenstva za procjenu strateške procjene utjecaja plana na okoliš i ekološku mrežu.

S poštovanjem

Tibor Mikuska, dipl.ing. biologije-ekologije
Voditelj projekata

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel:+385 31 202 796; Mobilni: +385 95 909 87 53

PRIMJEDBE NA PRIJEDLOG II. IZMJENA I DOPUNA PROSTORNOG PLANA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Nakon pristupanja Europskoj Uniji u srpnju 2013. Republika Hrvatska je dužna u cijelosti poštivati sve odredbe europske pravne stečevine, uključujući tzv. EU Direktive. Sa stanovišta zaštite prirode i okoliša osobito su važne direktive o zaštiti ptica i staništa, Okvirna direktiva o vodama, te Direktiva o poplavama. Zahvaljujući tim obvezama svi planski dokumenti na nacionalnoj i lokalnoj razini, poput npr. Prostornog plana Osječko-baranjske županije, moraju također biti usklađeni sa pravnom stečevinom Europske unije tj. ne mogu sadržavati odredbe, mjere ili projekte koji bi dovele do kršenja navedenih propisa.

U Prijedlogu II Izmjena i dopuna Prostornog plana Osječko-baranjske županije to nije slučaj, tj. prijedlog sadrži niz odredbi, mjera i projekata koji su u izravnoj suprotnosti sa odredbama EU Direktiva, te su stoga neprovedive ili će njihovo provođenje uzrokovati kršenje navedenih odredbi i time uzrokovati negativne posljedice po Republiku Hrvatsku.

U Prijedlogu II Izmjena i dopuna Prostornog plana Osječko-baranjske županije (PPOSB) naveden je čitav niz projekata koji se planiraju na zaštićenim područjima pan-europske ekološke mreže /Natura 2000/, a čija provedba bi uzrokovala nepopravljive štete i derogaciju njihovog trenutnog statusa. Iz tog razloga nema nikakve nade da će takvi projekti ikada biti provedeni, te ih je potrebno brisati iz prostornog plana Osječko-baranjske županije. Gore navedeno se osobito odnosi na slijedeće planirane objekte: HE Donji Miholjac, HE Osijek, TE Tanja (alternativno TE Dalj), TE Valpovo, prateće planirane dalekovode i građevine za transformaciju električne energije vezane uz gore navedene projekte, višenamjenske akumulacije u brdskim i nizinskim područjima, spalionicu i odlagalište opasnog otpada u Nemetinu, itd. Većina ovih projekata se „vuče“ još iz prostornih planova bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) te su u današnje vrijeme oni potpuno zastarjeli, ekonomski neisplativi i ekološki štetni. S druge strane, izbacivanje ovih suludih projekata osobito važno zbog odredbi čl. 62 Odredbi za provođenje PPOSB kojim se lokacije tih projekata „rezerviraju“ i trajno onemogućuju bilo kakav drugi vid održivog razvoja (osobito turističkog, ekološkog itd.). Alternativa za omogućavanje drugih vidova održivog razvoja na ovim „bespravno“ rezerviranim površinama je potpuno brisanje čl. 62 iz Odredbi za provođenje.

Ubičajeni izgovor za postojanje ovih projekata u prostornim planovima je da su oni definirani državnim strategijama, te da se zbog toga moraju uključiti i u lokalne prostorne planove. Zahvaljujući tom izgovoru, takvi projekti ostaju u prostornim planovima i s jedne strane onemogućuju održivi razvoj tih područja, dok s druge strane opterećuju razvoj svih ostalih projekata. Tako su npr. svi mostovi preko Drave morali biti izgrađeni u većim gabaritima nego što je potrebno (a samim time i skuplji čiji ceh su platili porezni obveznici RH) zbog nepostojeće hidro-akumulacije Osijek koja nikad neće biti izgrađena.

Međutim treba znati da strateško planiranje u Hrvatskoj nije na osobito visokoj razini, te da su sve „strategije“ samo skup želja interesnih i sektorskih skupina. Hrvatske „strategije“ uglavnom nisu usaglašene niti same sa sobom, a kamoli između drugih sektora, te njihovo slijepo

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel: +385 31 202 796; Mobilni: +385 95 909 87 53

kopiranje u dokumente prostornog planiranja samo uzorkuje dodatnu štetu. Da strategije nisu „sveto pismo“, te da se prostorni planovi mogu izraditi i bez preuzimanja svih gluposti koje su u njima navedene dokazuje prostorni plan Koprivničko-križevačke županije iz kojeg su županijski vijećnici odlukom izbacili planiranu HE Virje jer je spriječavala održivi razvoj tog područja unatoč činjenici da je navedena HE Virje bila dio „strategije“ energetskog razvoja Hrvatske.

Slično se može reći i za vodno gospodarstvo. Sadašnji prijedlog Izmjena i dopuna PPOSB se temelji na primitivnom shvaćanju vodnog gospodarstva (kojeg sustavno promiču Hrvatske vode) i koji je u izravnoj suprotnosti sa odredbama i ciljevima Okvirne direktive o vodama. Ovaj pogrešni koncept, koji se temelji na dogmi „regulirana rijeka = stabilni vodotok = uspješno gospodarstvo vodama“ utemeljen je tijekom 18-tog stoljeća u Austro-ugarskoj monarhiji, te dosljedno proveden tijekom 20-tog stoljeća u bivšoj socijalističkoj Jugoslaviji i, nažalost, Republici Hrvatskoj. Međutim, ovaj koncept je u razvijenim zemljama napušten još krajem 20-tog stoljeća, a zamijenio ga je potpuno suprotan koncept „**dajte prostora rijekama**“ i „**u suradnji s prirodom**.“ Unatoč tome ključnom napretku u svjetskom gospodarstvu vodama, Hrvatske vode promičući zastarjeli koncept svjedoče da je Hrvatska i dalje ostala mala, primitivna, balkanska država u kojoj nadležna tijela nisu sposobna shvatiti i primijeniti moderne metode upravljanja vodama, nego se i dalje promiču zastarjeli i neefikasni koncepti. Danas je poznato da je **provedba pogrešnog koncepta rezultirala preskupim, a potpuno neefikasnim sustavom** vodnog gospodarstva. Što se tiče obrane od poplava, niti desetina akumulacija, niti tisuće obaloutvrda i nasipa, niti 7.248 km melioracijskih kanala I. i II. reda¹ nisu spriječile štetne poplave (2010, 2012, 2014), gubitak ljudskih života i materijalne štete na imovini ljudi. Jedinu iznimku koje potvrđuju pravilo predstavljaju sustav obrane od poplava na području Odranskog, Lonjskog i Mokrog polja, te Kopačkog rita gdje se poplavne vode neometano mogu izljevati u poplavno područje.

Stoga u Izmjenama i dopunama PPOSB u cijelosti treba promijeniti odredbe za provođenje vezane za vodno gospodarstvo, te prednost dati restauracijama, poboljšanju stanja vodotoka, osiguravanju longitudinalne i lateralne povezanosti vodotoka sa poplavnim područjima i poboljšanju stanja vodnog tijela što je jedna od obveza koje propisuje Okvirna direktiva o vodama.

Zaključno, glavna odgovornost za prihvaćanje PPOSB leži na županijskim vijećnicima. Usvajanje prostornog plana koji će sadržavati gore navedene i štetne projekte će dokazati njihovu primitivnost, korumpiranost i težnju da se osobni interes stavlja ispred javnog. U suprotnom, usvajanjem modernog prostornog plana bez štetnih projekata će dokazati da im je javni interes, održivi razvoj županije i dobrobit svih stanovnika županije veća od osobnog interesa te da su spremni raditi u cilju cijele županije. Trećeg puta nema.

Detaljne primjedbe po člancima Odredbi za provođenje su dane u nastavku:

¹ Podaci se odnose na nacionalnu razinu

Str. 10: Članak 10. – potrebno je navesti riječne kilometre (Dunav od 1433-1300, te Drava od 0-14 rkm). Pristanište u Erdutu i Dalju nema državni, već lokalni značaj, jednako kao pristaništa u Donjem Miholjcu i Podravskoj Moslavini (te ih treba brisati). Zadnji stavak treba brisati jer sve planirane luke i pristaništa koje se mogu planirati nemaju državni značaj (jer bi inače to već bilo tako i navedeno)

Str. 11: Članak 12. – u Članku 16. stavak 5 – rijeka Drava ne može biti eksploatacijsko polje za proizvodnju mineralnih sirovina jer ne podliježe odredbama Zakona o rudarstvu, te je treba brisati

Str. 12: Članak 13. – iz članka 17. stavak 2. treba brisati HE Donji Miholjac, HE Osijek, TE Tanja (alternativno TE Dalj) te TE Valpovo, kao i planirane prateće dalekovode i planirane građevine za transformaciju električne energije vezane uz gore navedene objekte.

Str. 12: Članak 14. – iz članka 18. stavak 2. treba brisati slijedeće vodne građevine: prokopi „Karašica-Drava“, Gatski kanal“ i „Dvor“, višenamjenske VS „Osijek“ i „Donji Miholjac“ na Dravi, višenamjenske akumulacije s prostorom za prihvaćanje poplavnog vala zapremine 1x10⁶ i više.

Str. 12: članka 16. – iz članka treba brisati spalionicu i odlagalište opasnog otpada u Nemetinu jer se nalazi u neposrednoj blizini Natura 2000 područja.

Str. 16: članak 24. – Članak 30, stavak 2. treba izmijeniti da glasi: „*Regulacijske vodne građevine od važnosti za Županiju su sve građevine za obranu od poplava na unutaršnjim vodotocima osim na vodama I reda, retencije za obranu od poplava s prostorom za prihvaćanje vodnog vala zapremine manje od 1 x1 06 m³ i sustavi melioracijske odvodnje.*“ Iz članka treba brisati planirane sustave za navodnjavanje.

Str. 16: članak 25. – iz članka treba brisati remontno brodogradilište na rijeci Dravi (r.km 10-11) jer se nalazi na području Natura 2000 mreže.

Str. 20: članak 33. – iz članka treba brisati rijeku Dravu i Dunav kao površine za iskorištavanje mineralnih sirovina jer ne podliježu odredbama Zakona o rudarstvu, kao i vodene površine kao potencijalno istražno područje, a što je sukladno čl. 51. Odredbi za provođenje. Stavak 1. potrebno je izmijeniti da glasi: „*Iskorištavanje mineralnih sirovina na području Županije odnosi se na vrijedna nalazišta zemnog plina i nafte te eksploataciju kvarcnog pijeska, gline, cementnih lapora, geotermalne vode i tehničkog kamena.*“

Str. 21: članak 36. – iz tablice je potrebno brisati golf igralište Tikveš (općina Bilje) jer se nalazi na području ekološke mreže.

Str. 23: članak 45. – Članak 72. potrebno je izmijeniti da glasi: „*Vodne puteve rijekama Dunavom i Dravom potrebno je reintegrirati u plovidbeni sustav Rajna-Majna-Dunav. Pri izgradnji i uređenju vodnih puteva u Županiji potrebno je održati visoki standard međunarodne*

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel:+385 31 202 796; Mobilni: +385 95 909 87 53

Vb klase na vodnom putu Dunavom, te urediti dionicu vodni puta Dravom od ušća u Dunav do luke Osijek (0-13 rkm) na III. međunarodnu klasu plovnosti.“

Str. 23: članak 46. – članak 73. potrebno je izmijeniti da glasi: „(1) U koridorima riječnih vodnih putova dozvoljava se gradnja i rekonstrukcija luka, pristaništa, sidrišta, brodogradilišta, hidrotehničkih zahvata i građevina te prateće infrastrukture. S tim u vezi planira se proširenje i rekonstrukcija Luke Osijek, rekonstrukcije pristaništa u Belišću, kao i rekonstrukcija pristaništa kod Erduta i Dalja na Dunavu.

(2) Regulacijske korekcije profila moraju se planirati uz primjenu mjera zaštite naselja, krajolika, prirodnih vrijednosti i graditeljske baštine, sukladno posebnim propisima i uvažavanje svih zahtjeva EU Direktive o staništima, Direktive o pticama, Okvirne direktive o vodama, te Direktive o poplavama, kao i drugim međunarodnim sporazumima i konvencijama kojih je RH potpisnica.

(3) Način ostvarenja vodnog puta rijekom Dravom uzvodno od r.km 29+000 do r.km 64+500 odredit će kombiniranim rješenjima koja omogućuju revitalizaciju riječnih rukavaca i održavanje aktivnih močvarnih staništa Dravskih šuma i Regionalnog parka Mura-Drava.

(4) Na r.km 70+200 počinje granična dionica rijeke Drave između Republike Hrvatske i Republike Mađarske. Osiguranje vodnog puta od r.km 70+200 provodit će se u skladu s međudržavnim sporazumima s Republikom Mađarskom.“

Str. 23: Članak 47. – postojeći članak 74. treba ostati nepromijenjen.

Str. 25. Članak 55. – iz članka 89. stavka 1 potrebno je brisati planirane objekte za proizvodnju električne energije: TE Tanja (alternativno TE Dalj), TE Valpovo, HE Donji Miholjac i HE Osijek

Str. 25. članak 56. – treba izmijeniti da glasi: „Uvjeti uređivanja prostora za KTE potrebno je detaljnije definirati u PPUO/G nakon provedenih istražnih postupaka.“

Str. 26. članak 57. – članak 91. stavak 1 potrebno je izmijeniti da glasi: „(1) U PPOBŽ se promiče i potiče gradnja drugih postrojenja za proizvodnju električne i/ili toplinske energije koja kao resurs koriste alternativne odnosno obnovljive izvore energije (sunčeva energija, vjetar, toplina okoliša, toplina zemlje, biomasa koja ne uključuje ogrijevno drvo, prirodna snaga vodotoka bez hidroloških zahvata i sl.).“ Ostali predloženi stavci su u redu.

Str. 27. članak 59. – stavak 1. potrebno je dopuniti da glasi: „(1) Vodne površine i vodno dobro uređivat će se i koristiti tako da se osigura prirodan vodni režim, kvaliteta i zaštita voda i o vodi ovisnih ekosustava. Korita vodotoka treba, koliko je moguće, sačuvati ili restaurirati u prirodnom obliku.“. Stavak 4. potrebno je brisati jer nije u suglasnosti s ostalim zakonskim propisima iz zaštite prirode, te odredbama očuvanja ekološke mreže, te se vez plutajućih objekata svih namjena ne može odobravati bez odgovarajućih studija procjena zahvata na ekološku mrežu.

Članak 97. Odredbi za provođenje potrebno je izmijeniti na način da se jasno naglasi da sustav zaštite od štetnog djelovanja od voda i obrane od poplava ne čine samo izvedene i planirane zaštitne i regulacijske građevine, već u ostale moderne metode obrane od poplava

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel: +385 31 202 796; Mobilni: +385 95 909 87 53

poput npr. razmjene informacija i ranog dojavljivanja opasnosti od poplava, ne-tehničkih mjera obrane od poplava te koncept smanjivanja vršnih valova putem prirodnih retencija.

Str. 27. Članak 60. - Članak 98. Odredbi za provođenje potrebno je u cijelosti brisati jer nije suglasan odredbama i ciljevima Zakona o vodama, Okvirnoj direktivi o vodama, te EU direktivama o staništima i pticama.

Str. 27. članak 61. – Stavke 1-3 potrebno je brisati jer nisu suglasni odredbama i ciljevima Zakona o vodama, Okvirnoj direktivi o vodama, te EU direktivama o staništima i pticama, te se temelje na primitivnom načinu vodnog gospodarenja karakterističnog za 19-to i 20. stoljeće. Stavak 4. potrebno je izmijeniti da glasi: „(4) *Unutar planiranih vodnih površina zadržava se osnovna namjena i zabranjuje gradnja građevina koje se mogu graditi izvan građevinskog područja. Postojeće nelegalno sagrađene građevine i objekte privremenog ili trajnog karaktera potrebno je ukloniti. Unutar dijela vodnog područja namijenjenog za prihvat vodenog vala nije dozvoljeno obavljanje poljoprivredne proizvodnje i formiranje ratarskih površina, a dopušteno je tradicionalno stočarstvo putem formiranja pašnjačkih površina.*“

Str. 28. Članak 62. – stavak 1 članka je potrebno izmijeniti da glasi: „(1) *Poljoprivredno zemljište Županije u većoj mjeri je pokriveno melioracijskom mrežom koja mora biti u funkciji osiguravanja dovoljnih količina vode za potrebe navodnjavanja ratarskih kultura i održavanja vodnog režima i zaštiti o vodi ovisnih ekosustava. Veće rekonstrukcije potrebne su u slivnom području "Biđ-Bosut", a djelomične u slivnim područjima "Vuka" i "Karašica-Vučica". Prioritetne mjere se odnose na održavanje sustava u funkciji.*“. Stavak 3. potrebno je izmijeniti da glasi: „(3) *Pri rekonstrukciji glavne kanalske mreže potrebno je posebnu pozornost posvetiti režimu podzemnih voda koji treba održavati na razini optimalnoj za poljoprivrednu proizvodnju, zaštitu šuma i održavanja vodnog režima i zaštiti o vodi ovisnih ekosustava, a lokacijom građevina na kanalskoj mreži nastojati izbjeći trajno zauzeće ugroženih i rijetkih staništa.*“

Str. 28. – članak 63. – članak 63. potrebno je u cijelosti brisati jer nije suglasan odredbama i ciljevima Zakona o vodama, Okvirnoj direktivi o vodama, te EU direktivama o staništima i pticama.

Str. 29. članak 68. – u članku 109. stavku 2. potrebno je dodati slavonske pašnjake i livade kao područja izuzetno vrijednih krajobraznih i prirodnih vrijednosti. Nekada široko zastupljeni i rasprostranjeni, slavonski pašnjaci i livade su prestankom tradicionalnog načina stočarenja i pašarenja postali krajnje ugroženi krajobrazni elementi. Istraživanja dijela preostalih slavonskih pašnjaka i livada provedena temeljem projekta inventarizacije faune ptica u Hrvatskoj u sklopu šireg Projekta integracije u EU Natura 2000 (EU Natura 2000 Integration Project - NIP)² dokazala su da preostali slavonski pašnjaci i livade još uvijek posjeduju izuzetnu biološku i krajobraznu vrijednost.

² <http://www.mzoip.hr/hr/ministarstvo/projekti-i-aktivnosti.html>

Str. 29. članak 69. – stavak 3. treba izmijeniti da glasi: „(3) *Prilikom zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka sa ciljem sprječavanja štetnog djelovanja voda (nastanak bujica, poplava i erozije) treba prethodno snimiti postojeće stanje te planirati zahvat na način da se zadrži prirodno stanje vodotoka, te u što većoj mjeri koriste ne-tehničke mjere obrana od poplava.*“ Dosadašnje stavke 7-10., 12-14., 17-21. važećeg članka 110. potrebno je ostaviti nepromijenjene tj. njihovo izbacivanje nije opravdano. Stavak 19. postojećeg članka 110. potrebno je dopuniti trenutno važećom legislativom Uredbe o ekološkoj mreži.

Str. 31. članak 72. – iz stavka 1. potrebno je brisati građevinu za skladištenje opasnog otpada i sabirno mjesto opasnog otpada "Nemetin" u Osijeku jer ta lokacija nije primjerena s obzirom na blizinu i utjecaj na postojeća Natura 2000 područja.

Str. 33. članak 83. – stavak 3. potrebno je izmijeniti da glasi: „(3) *Na površinama planiranih eksploatacija mineralnih sirovina osigurati očuvanje prirodnih značajki područja.*“

Str. 40. članak 109. - potrebno je brisati. Postojeći članak 190. Odredbi za provođenje potrebno je ostaviti jer govori o preventivnim istraživanjima i zaštiti prirodno vrijednih područja županije koji predstavljaju ukupnu prirodnu baštinu.

Str. 41. članak 111. – U članku 195a stavak 3 potrebno je brisati jer je suprotan ciljevima zaštite zaštićenog područja regionalnog parka „Mura-Drava“ kao i postojećoj nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj legislativi.

Str. 41. članak 112. – članak i kartografske prikaze potrebno je prepraviti sukladno gore navedenim primjedbama tj. ukloniti planirane objekte HE Donji Miholjac, HE Osijek, TE Erdut (alternativno TE Dalj); TE Valpovo, lokacije nepostojećih dalekovoda za navedene planirane objekte, lokaciju za skladištenje opasnog otpada Nemetin, izvršiti korekciju oznaka vodnih putova temeljem sadašnjeg stanja plovnosti, izbaciti planirane akumulacije za obranu od poplava u brdskom dijelu županije itd.

Str. 44. članak 112. – u stavku 13. na kartografskom prikazu broj 3.2.1. “Uređenje zemljišta i zaštita posebnih vrijednosti i obilježja - izmjene i dopune” granice vrijednih dijelova prirode trebaju ostati iste kao u važećem prostornom planu. Redukcija granica vrijednih dijelova prirode na način da su površine reducirane za dijelove prirode zaštićene po posebnom propisu je potpuno neprihvatljiva i znanstveno-stručno neutemeljena jer se trenutno u Republici Hrvatskoj dijelovi prirode zaštićeni na temelju posebnog propisa odnose samo na područja Natura 2000, te područja zaštićena u jednoj od kategorija zaštite temeljem Zakona o zaštiti prirode. To naravno ne podrazumijeva da ostala područja nemaju svoju prirodnu vrijednost na nacionalnoj ili lokalnoj razini te stoga granice već prepoznatih područja vrijednih dijelova prirode trebaju ostati nepromijenjene do njihove praktične zaštite. To se osobito odnosi na šumske površine (pri čemu Osječko-baranjska županija već ima znatno manje površine šuma od prosjeka ostalih županija), vlažna i močvarna područja (velik broj kojih nije uključen u zaštitu temeljem posebnog propisa), kao i pašnjačke i livadne površine.

Primjedbe na Stratešku procjenu utjecaja na okoliš za II. Izmjene i dopune prostornog plana Osječko-baranjske županije

Knjiga I. Strateška studija utjecaja na okoliš

1. Na stranici 127. Raspravlja se o utjecaju VHS Osijek te smatramo kako

s obzirom na činjenicu da će se izgradnjom ovog hidroenergetskog sustava drastično i nepovratno izmijeniti ne samo izgled velikog dijela područja zapadno od Osijeka, nego i nepovratno izgubiti brojne ugrožene vrste životinja i biljaka kako je gore navedeno, smatramo da potencijalne mjere ublažavanja koje bi se eventualno predložile unutar PUO nikako ne mogu nadoknaditi štetu. Obzirom da se VHS Osijek promovira kao višenamjenski projekt, smatramo bitnim ocijeniti sve njegove namjene s aspekta potrebe i realne mogućnosti provedbe istih (postojanje infrastrukturne i strateške podloge), te socio-ekonomske i ekološke dobrobiti i negativne utjecaje. U varijantnim rješenjima potrebno je predložiti i evaluirati alternativna rješenja za sve planirane namjene VHS Osijek, te odabrati ona rješenja koja će kumulativno imati najmanji utjecaj na okoliš i prirodu. Nadalje, u razmatrane mjere za ublažavanje negativnog utjecaja potrebno je uključiti i ekološki prihvatljiv protok koji zadržava godišnje varijacije toka vode (magnituda, učestalost, vremenski raspored) čime se osiguravaju potrebe ekosustava za vodom uz omogućavanje razvoja.

2. Na stranici 137/138. se obrađuje utjecaj na šume, te smatramo kako

s obzirom da aluvijalne šume predstavljaju prioritetno stanište smatramo da mjere ublažavanja, odnosno mjere zamjene neće biti učinkovite. Izgradnjom ovakvog sustava gubi se ne samo jedna nego i više značajki, odnosno temelja ovog, prirodno iznimno vrijednog područja. Stoga molimo da se navede koji je postotak, odnosno površina isključivo aluvijalnih šuma koja će neposredno biti uništena ukoliko se ovakav sustav izgradi, jer se tek tada može ocijeniti razmjer utjecaja cijelog prostornog plana na prirodne i krajobrazne značajke OBŽ-a.

3. Na stranici 145. se razmatra utjecaj riječnog prometa, te smatramo kako

odredbe za provođenje u IDPPOBŽ uskladiti sa prijedlozima danim u SPUO. Pozdravljamo pozitivno mišljenje o ponovnom razmatranju potrebe uređenja i prekategorizacije plovnog puta sukladno gore navedenim strategijama s obzirom na činjenicu da plovidba rijekom Dravom uzvodno od Osijeka gotovo i ne postoji.

4. Na stranici 147. gdje se razmatra utjecaj VHS Osijek, treba naglasiti i biti svjestan kako

će izgradnjom VHS Osijek doći do trajnog gubitka iznimno vrijednih staništa na području Regionalnog parka Mura-Drava, dakle i UNESCO Prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav, te negativnog utjecaja na područje rijeke Drave i okolnog područja nizvodno od Osijeka. Dakle, OBŽ će se zapadno od Osijeka u potpunosti krajobrazno promijeniti. Napominjemo, smatramo da mjere ublažavanja neće moći dostatno nadomjestiti gubitak tih iznimno vrijednih i važnih staništa. Kako je već prije navedeno, trend u zaštiti prirode je

revitalizacija kao postupak „davanja rijeci prostora“ i vraćanja njenog trenutnog stanja u prirodnije stanje. Nije najbolja praksa da se na istoj rijeci s jedne strane provode takve, iznimno povoljne, mjere za vraćanje rijeke u što prirodnije stanje i rijekom se pokušava upravljati na prirodni prihvatljiv način, dok se na drugoj strani rijeka Drava i ugrožene vrste i staništa uništavaju zastarjelim metodama obrane od poplava, proizvodnje struje i td. Izgradnja ovog sustava neminovno bi imala negativan utjecaj na čitav tok rijeke Drave u Hrvatskoj. Kao što je već napomenuto, izgradnjom ovog sustava veliki dio rijeke Drave u Osječko-baranjskoj županiji bi nepovratno nestao (61,5%), dok bi samo 38,5% rijeke Drave zadržalo svoja prirodna obilježja koja bi zbog utjecaja planiranog sustava bila dodatno narušena. Gradnju ovog sustava također je potrebno razmotriti i iz perspektive članka 4(7) Okvirne direktive o vodama, budući će realizacija VHS Osijek direktno utjecati na hidromorfologiju korita rijeke Drave, a time i na njen ekološki status. Postavlja se pitanje kako će se Osječko-baranjska županija nositi s tolikom prirodnim gubitcima.

5. Na stranici 150. govori se o zahvatima vezanima uz vodnogospodarski sustav, pa bi bilo potrebno ocijeniti kumulativni utjecaj svih projekata planiranih II. izmjenama i dopunama PP OBŽ. Uloga SPUO je da procjeni kumulativni učinak svega planiranoga, a u predmetnoj SPUO to ne vidimo. Isto tako, kako smo već i naveli u prethodnoj točki ovih primjedbi, pozdravljamo razmišljanje kako bi izgradnja ovakvog golemog sustava imalo trajan i negativan učinak na područje ne samo Osječko-baranjske županije nego i šire. Kao što je već navedeno, potencijalne mjere ublažavanja zasigurno neće moći osigurati ublažavanje utjecaja ovakvog sustava jer će neke iznimno značajne vrste u potpunosti nestati, a hidromorfologija korita će se trajno izmijeniti. Što se tiče pozitivnog utjecaja na prihranjivanje Kopačkog rita vodom, ne slažemo se s navedenim. Naime, Kopački rit je močvarno područje upravo zbog stalne izmjene količine vode tijekom godine zbog čega je i došlo do razvitka osobite vegetacije i s njome povezanog životinjskog svijeta.

6. Na stranicama 166-168. razmatraju se varijantna rješenja, koja nisu u potpunosti obrađena. Nedostaju varijantna rješenja za riječni promet i VHS Osijek. S obzirom da su za ostala područja navedena varijantna rješenja molimo da se i za riječni promet i VHS Osijek navedu varijantna rješenja te se da se na taj način dobije cjelovita slika ovog područja u slučaju provedbe navedenih izmjena i dopuna prostornog plana.

Primjedbe na Knjigu III. Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu

1. Na stranici 78. se spominje kumulativni učinak, ali on zapravo nije obrađen s obzirom što sve područje OBŽ pruža, tj. može pružiti.

Potrebno je prikazati kapacitet prostora tzv. „carrying capacity“ županije, ne samo sveukupno nego i po sektorima. Pozdravljamo rečeno u OPZEM i smatramo da bi se svakako trebala uzeti u obzir i druga moguća rješenja kojima se mogu ostvariti ciljevi planiranog VHS Osijek te provesti detaljna istraživanja sukladno kojima bi se u budućnosti eventualno mogla vršiti eksploatacija šljunka i pijeska iz rijeke Drave. Rješenja bi svakako trebala biti ekološki i prirodno

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel:+385 31 202 796; Mobilni: +385 95 909 87 53

prihvatljiva, sa što manjim utjecajem na prirodu kako bi se ovo iznimno vrijedno područje očuvalo te se eventualno poboljšalo njegovo ekološko stanje.

Iz gore navedenih razloga niti strateška studija procjene utjecaja na okoliš, niti Glavna procjena prihvatljivosti za ekološku mrežu ne mogu biti usvojene jer sadrže bitne nedostatke i potpuno pogrešne zaključke.